

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/265/2015
Identifikačné číslo spisu:	1108214821
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1108214821.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu JUDr. N., bývajúceho v T., proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o určenie, že odmeňovanie žalobcu je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 85/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. augusta 2012 sp. zn. 14 Co 299/2012

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I uznesením z 18. apríla 2011 č.k. 8 C 85/2008-53 konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že nakoľko žalobca s podaním návrhu na začatie konania nezaplatil súdny poplatok, súd prvého stupňa ho výzvou z 24. februára 2011 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 7.742,50 € v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy. Výzva bola žalobcovi doručená 10. marca 2011, ale súdny poplatok v stanovenej lehote nebol zaplatený. Na základe uvedeného súd prvého stupňa konanie s poukazom na § 2 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1 a § 10 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením zo 7. augusta 2012 sp. zn. 14 Co 299/2012 uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 18. apríla 2011 č.k. 8 C 85/2008-53 potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že predmetom odvolacieho konania je vzhľadom na podaný návrh na začatie konania na Okresný súd Bratislava I 5. mája 2008, t.j. pred účinnosťou zákona č. 465/2008 Z.z. posúdenie, či návrh vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z.z. podlieha spoplatneniu a či nezaplatenie súdneho poplatku v tejto veci opodstatňuje zastavenie konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.

Poznamenal, že návrhy sudcov vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z.z. sú od 1. januára 2009 spoplatňované podľa položky 7d Sadzobníka súdnych poplatkov. Položka 7d bola do Sadzobníka súdnych poplatkov doplnená zákonom č. 465/2008 Z.z., ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v pôsobnosti Ministerstva financií Slovenskej republiky v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike (aj zákon č. 71/1992 Zb.). Predkladateľ dôvodovej správy v doplnení tejto položky do Sadzobníka súdnych poplatkov uviedol: „Zavedenie novej položky 7d - osobitnej sadzby pre spoplatňovanie návrhov na začatie konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov je reakciou na hromadnú pripomienku uplatnenú v priebehu medzirezortného pripomienkového konania k veľkej novele Občianskeho súdneho poriadku. Nakoľko v platnom právnom poriadku nie je upravená osobitná sadzba pre spomenuté návrhy, spoplatňujú sa 6-percentnou sadzbou podľa položky 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ak si žalobca uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy, inak paušálnou sadzbou 3 000,-- Sk“. Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd za to, že pri návrhoch podaných do účinnosti novely zákona č. 71/1992 Zb., teda aj v danom prípade, sa poplatková povinnosť žalobcu určuje podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov. Konštatoval, že zo samotnej formulácie úvodnej vety položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov: „Z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba“, vyplýva, že ak nie je upravené inak, platí vo všeobecnosti úprava v položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, a takto aj bola a je táto položka v súdnej praxi aplikovaná. Podľa názoru odvolacieho súdu preto prvostupňový súd správne vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh podľa predpisov platných a účinných do 1. januára 2009 a keďže žalobca súdny poplatok za návrh nezaplatil, v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. konanie zastavil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Žiadal rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Namietal, že obe rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Súdny poplatok bol podľa jeho názoru vyrubený nezákonne, nakoľko vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z.z. antidiskriminačného zákona, neboli do 31. decembra 2008 (v čase podania návrhu na začatie konania) spoplatnené a použitím retroaktivity porušili súdy právne predpisy, pretože v čase podania žaloby nebolo možné predmetné konanie spoplatniť či už podľa položky 7d Sadzobníka súdnych poplatkov alebo analogicky podľa inej. Tento postup súdu považoval za zásah do jeho práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu

rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Žalobca napadol dovolaním uznesenie, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Vzhľadom na to by dovolanie žalobcu mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. dovolací súd preto skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal; ich existencia v dovolacom konaní nevyšla ani najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalobca namietal, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Za takýto postup judikatúra považuje procesný postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorým sa účastníkovi znemožňuje realizácia procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania, priznaných mu za účelom uplatnenia ochrany jeho práv. O odňatie možnosti účastníka konať pred súdom v zmysle uvedeného ide tiež v prípade procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od platenia súdneho poplatku oslobodený (viď R 50/1997). Vzhľadom na uvedené, bolo predmetom prieskumnej činnosti dovolacieho súdu posúdenie, či konanie začaté na základe žaloby žalobcu bolo či nebolo oslobodené od súdneho poplatku.

Dovolať opiera dôvody svojho dovolania o tvrdenie, že súdne konanie o jeho žalobe je oslobodené od súdneho poplatku.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že vyššie uvedené skutočnosti, z ktorých žalobca vyvodzuje, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, nie sú opodstatnené.

Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú argumentáciu žalobcu, že žaloba nemala byť vôbec spoplatnená, keďže v čase jeho podania konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona nebolo v Sadzobníku súdnych poplatkov uvedené.

Skutočnosť, že v čase podania žaloby konanie vedené vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania nebolo uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov pod osobitnou položkou súdnych poplatkov, neznamenal, že sa súdny poplatok za také konanie pred 1. januárom 2009 (kedy nadobudol účinnosť čl. 13 zákona č. 465/2008 Z.z., ktorý v prílohe Sadzobníka súdnych poplatkov za položku 7c vložil položku 7d), nevyberal; ten sa do 31. decembra 2008 vyberal podľa položky 1 (určujúcej súdny poplatok v prípadoch, že pre poplatok nebola ustanovená osobitná sadzba).

Možno uzavrieť, že súdny poplatok bol správne vyrubený podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, postupoval súd prvého stupňa v súlade so zákonom, pokiaľ konanie zastavil z dôvodu, že žalobca napriek súdnej výzve a poučení nezaplatil súdny poplatok splatný podaním žaloby; rovnako postupoval v súlade so zákonom odvolací súd, ktorý rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Zákonu zodpovedajúci postup súdu oboch nižších stupňov nemohol mať za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Obsah dovolacích námietok smeroval k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. lebo (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdom účastníkovi konania neznemožní realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z § 237 a § 239 O.s.p. a preto jej mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní nebol žalobca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.